

Vergaderjaar 2024–2025

29 697

Gebiedsgerichte economische perspectieven en Regionaal Economisch Beleid

Nr. 155

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSHUISVESTING EN RUIMTELIJKE ORDENING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 oktober 2024

Inleiding

Nederland is een prachtig land, een land om trots op te zijn. Mensen willen hier fijn wonen, fijn werken en dus fijn leven. Het is belangrijk dat dat in een stad kan, maar ook in een dorp(skern) en in het landelijk gebied of in Caribisch Nederland. De inzet van het kabinet is dat alle mensen in Nederland, ongeacht de regio waar ze wonen, fijn kunnen leven.

Elke regio is uniek en kent haar eigen kansen en uitdagingen. De aanpak van de Regio Deals sluit daar op aan. Om regionale opgaven daadkrachtig aan te pakken, is een aanpak vanuit, en dus passend bij, de regio leidend. Belangrijk is dat partijen in de regio vanuit de volle breedte, dus zowel ondernemers, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties, de verschillende overheidslagen, waterschappen, zorginstellingen met elkaar en met het rijk samenwerken aan deze opgaven.

Regiodeals 5^e tranche, eerste deel

Hierbij ontvangt u de eerste acht convenanten van de vijfde tranche. Tot 31 oktober 2023 konden regio's voorstellen indienen voor de vijfde tranche. Dit heeft geleid tot 29 voorstellen. In februari jl. zijn er 22 voorstellen geselecteerd. De afgelopen maanden zijn deze 22 voorstellen door alle betrokken partijen uitgewerkt tot nieuwe Regio Deal-convenanten. Vanuit rijkszijde is breed door de departementen meegewerkt aan het opstellen van de convenanten. Afhankelijk van de opgaven die aangepakt worden in een Regio Deal hebben steeds twee of meerdere collega-bewindspersonen meegetekend en zullen de departementen ook actief betrokken zijn bij de uitvoering. Met deze brief bied ik u alvast de eerste acht nieuwe Regio Deals van de vijfde tranche aan. Hierdoor kan men snel aan de slag met alle afgesproken werkzaamheden.

Dit najaar zijn de overige veertien Regio Deals gereed. Ook die zal ik dan aan uw Kamer toesturen.

Elke regio en dus ook elk convenant van elke Regio Deal bevat zijn eigen kenmerken aansluitend bij de opgaven van het gebied. In de bijlage van deze brief treft u naast de convenanten ook een korte toelichting per Regio Deal aan. In de uitgebreide convenanten staat per deal vermeld, welke partijen betrokken zijn, welke bedragen ermee gemoeid zijn en aan welke programmalijnen er wordt gewerkt.

Vervolg

Voor het einde van het jaar ontvangen de betreffende regio's waarmee een Regio Deal is gesloten, een beschikking van de Specifieke Uitkering (SPUK) of in Caribisch Nederland van de Bijzondere Uitkering. Tijdens een jaarlijks rijk-regio overleg bespreken de partijen de voortgang en uitvoering van elke Regio Deal. Daarnaast worden momenten voor uitwisseling tussen regio's en onderling leren gefaciliteerd. Ik informeer uw Kamer periodiek over de voortgang van deze nieuwe en de al lopende Regio Deals.

Tot slot

Net als met de lopende Regio Deals willen we ook met deze nieuwe Regio Deals invulling geven aan het beter leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers. Samen met de regio's bouwen we aan een samenleving waar mensen zich thuis voelen en klaar zijn voor de toekomst. Samen bouwen we aan gemeenschapszin, bestaanszekerheid en leefbaarheid. Ik kijk ernaar uit om de samenwerking met deze regio's verder te ontwikkelen tijdens de uitvoering van de Regio Deals. Daarnaast zie ik uit naar de goede ervaringen en lessen die we gezamenlijk leren om de kwaliteit van leven, wonen en werken (brede welvaart) in deze regio's te vergroten. Het is belangrijk dat we werk maken van sterke regio's en dit vraagt om structurele aandacht en investeringen. Het Kabinet heeft daarom in het regeerprogramma opgenomen om met provincies en regio's toe te werken naar regionale investeringsagenda's in vervolg op en in samenhang met de NOVEX-aanpak en de Regio Deals.

De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,
M.C.G. Keijzer

**KORTE BESCHRIJVING EERSTE 8 AFGESLOTEN REGIO DEALS
VIJFDE TRANCHE***Groningen-Noord II*

Groningen-Noord is een van de twintig stedelijke focusgebieden in het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid¹. Het gebied kent een hoge structurele werkloosheid, intergenerationele armoede en een stapeling van sociale problematiek. De wijken en buurten kennen een hogere onveiligheid, ondermijning, en lagere kwaliteit van de fysieke leefomgeving dan elders in de stad. Niet alle inwoners van Groningen-Noord doen mee aan de samenleving. Zo is het vertrouwen in de lokale overheid laag, ervaart men minder eigen regie en sociale steun en wordt de omgeving minder gewaardeerd. De Regio Deal Groningen Noord II ondersteunt inwoners door te zorgen voor meer betaalde banen, bijvoorbeeld door het opzetten en uitbouwen van de wijkbedrijven. Per buurt of wijk wordt een sterk netwerk van buddy's opgezet, waarmee deelnemers samen met een buddy, maatschappelijke organisaties en gemeente werken aan (armoede)problemen die de meeste stress veroorzaken. Daarnaast wordt (digitale) onveiligheid aangepakt, bijvoorbeeld door een regionale aanpak te combineren met een gebiedsgerichte stratenaanpak op plekken waar dit hard nodig is. De ontwikkeling van kinderen en jongeren heeft specifieke aandacht door met het basisonderwijs en de kinderopvang te werken aan preventie en vroegsignalering. *De Rijksbijdrage voor Regio Deal Groningen-Noord II is € 10 miljoen.*

Stedendriehoek

De Regio Stedendriehoek (Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen) is bekend om haar centrale ligging, uitstekende bereikbaarheid en kortste afstand tot hoge kwaliteit van ruimte én openbaar groen. De regio is aangeduid als regio voor een schaalessprong waarvoor afspraken zijn gemaakt voor 24.000 nieuwe woningen tot 2030. Daarbij is er een flinke verduurzamingsopgave in de bestaande woningvoorraad. Oftewel, de regio staat voor de uitdaging om haar huidige balans en brede welvaart te behouden.

De Regio Deal richt zich op oplossingen voor de druk op ruimte en klimaat, de potentiële kwetsbaarheid van de economie en het behouden van leefbaarheid in de hele regio. Zo wordt er gewerkt aan een kennisinstituut voor circulair en bio-based bouwen en aan energiehubbs voor een duurzaam energiesysteem. Er wordt ingezet op initiatieven voor groenblauwe dooradering en toekomstgerichte landbouw. De deal biedt ook ondersteuning aan mkb-bedrijven bij hun transitie naar een duurzame en digitale toekomst. De sociale cohesie wordt versterkt door initiatieven te stimuleren die cultureel aanbod uitbreiden en de ontwikkeling van multifunctionele hubbs die voorzieningen beter toegankelijk maken. Deze aanpak zorgt voor een merkbare verbetering van de leefomgeving, biedt economische kansen en versterkt de gemeenschap voor de inwoners van de Regio Stedendriehoek.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Stedendriehoek is € 20 miljoen.

Zwolle II

Binnen Regio Zwolle werken 22 gemeenten binnen vier provincies samen met onderwijs, ondernemers(vertegenwoordigers) en maatschappelijke partners. Dit is een regio met forse groeiopgaven in woningen en werkgelegenheid. De uitdaging schuilt in het regisseren van de groei: passend bij de regio en zo dat de hele regio telt. Waarde wordt gehecht

¹ Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid | Rapport | Rijksoverheid.nl

aan de mogelijkheid om een leven lang te ontwikkelen, waarbij het naast theoretische scholing ook gaat om het opdoen van vaardigheden. Regio Zwolle is een regio met veel mkb-bedrijven en familiebedrijven, die geconfronteerd worden met een stapeling van transities, waarop zij veelal niet alleen kunnen acteren. Dit vraagt om toekomstgerichte innovatiestimulering. In deze regio kunnen ondernemers met hulp van de Regio Deal regie nemen bij het oppakken van vraagstukken rondom innovaties, transities en leven lang ontwikkelen. Verder wordt gebouwd aan een klimaat adaptieve en natuur inclusieve omgeving waarin optimaal wordt omgegaan met water en hitte. Daartoe streeft de regio o.a. naar natuur inclusieve inrichting van bedrijventerreinen, tenminste jaarlijks één extra buitenruimte in elke gemeente groen ingericht en samenwerking tussen zorginstanties om méér zorg te verlenen met dezelfde arbeidsintensiviteit. *De Rijksbijdrage voor Regio Deal Zwolle II is € 30 miljoen.*

Achterhoek II

De regio Achterhoek is een innovatieve regio, met veel familiebedrijven en sterke sociale cohesie. Toch staat de brede welvaart in de regio onder druk door versnelde vergrijzing en ontgroening, grote opgaven in het landelijk gebied, krapte op de arbeidsmarkt en een rem op de groei van het MKB, mede veroorzaakt door slechte bereikbaarheid en woningtekort. Deze Regio Deal zet in op leefbare gemeenschappen, een toekomstbestendige arbeidsmarkt en een duurzame economie. Met deze Regio Deal blijft de gezondheidszorg voor inwoners op peil en wordt de nabijheid van zorg via zorgcorporaties behouden. Deze Regio Deal pakt vervoersarmoede aan zodat meer inwoners gebruik kunnen maken van een fijnmazig vervoerssysteem, waaronder deelvervoer. Op deze manier blijven voorzieningen, sociale omgeving en werkplek bereikbaar. Vacatures worden beter vervuld doordat inwoners zich via omscholing breder ontwikkelen en hun talenten inzetten in tekortsectoren. De regio Achterhoek maakt een innovatieslag met vezelteelt, biobased bouwen en energyhubs op bedrijventerreinen. Vernieuwende woningbouwconcepten en kleinschalige bouwprojecten zorgen ervoor dat inwoners kunnen blijven wonen op de plek waar ze van houden.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Achterhoek II is € 25 miljoen.

Drechtsteden-Gorinchem II

De regio Drechtsteden-Gorinchem staat bekend om haar innovatie, technologie en toepassingen in de (maritieme) maakindustrie. Een kwart van de beroepsbevolking werkt in deze sector. De brede welvaart van de regio staat onder druk. Internationale concurrentie maakt de economie kwetsbaar. De regio vormt een kruispunt van wegen, water en spoor, wat druk oplevert op een gezonde leefomgeving. De gezondheid van inwoners is kwetsbaar. De Regio Deal richt zich op het vergroten van de bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid van inwoners, het fysiek verbinden van de oevers en het stimuleren van verduurzaming van de scheepvaart. Met de Regio Deal wordt onder andere een regionaal scholingsfonds opgericht voor werkenden en werkzoekenden naar banen in de belangrijkste kraptesectoren. Ook worden oevers groen ingericht en toegankelijk gemaakt met wandel- en fietsroutes en wordt een volgende stap gezet naar een duurzamere scheepvaart met de ontwikkeling van een laadpunt voor de binnenvaart en een zero emissie containerschip.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem II is € 25 miljoen.

West-Brabant

Het landschap, de vruchtbare bodem, de watersystemen en de biodiversiteit van West-Brabant hebben een rijke historie waarin de gemeenschap zich gezamenlijk sterk heeft gemaakt voor het bewerken van hun grond voor voedsel en plantaardige grondstoffen. Evenwel staan deze kernkwaliteiten onder druk, waarvoor een transitie nodig is. Bovendien staan mensen er tegenwoordig vaker zelf voor en zijn er minder ondersteunende gemeenschappen. Ook de dubbele vergrijzing in de regio zorgt voor uitdagingen.

De Regio Deal richt zich op het versterken van veerkracht en zelfredzaamheid van mensen, het verbeteren van de sociale en fysieke leefomgevingskwaliteit en het vergroten van het innovatievermogen in de plantaardige economie. Rode draad vormt de aanpak «energie van onderop», waarin het initiatief van inwoners en bedrijven kracht bij wordt gezet. Met de Regio Deal wordt technologie gebruikt om werk aan te passen aan de mens, worden ketens verkort zodat de inwoners en bedrijven zelf kiezen voor producten van eigen (gezonde) bodem. Ook worden broedplaatsen gecreëerd om te werken aan duurzame plantaardige innovaties.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal West-Brabant is € 15 miljoen.

Noord-Limburg II

De Regio Noord-Limburg is een grensregio die naast de stad Venlo een groot buitengebied en veel kernen rijk is. Het is een gebied met een sterke agrarische sector, maakindustrie, zorg, recreatie en internationale logistiek. De regio scoort hoog op de lijst van regio's met een snel afnemende beroepsbevolking. De Regio Deal zet in op de transitie richting een duurzame voedselproductie en -economie en wil daarvoor talent van jongeren en nieuwkomers voor de regio optimaal benutten. Daarnaast zet de regio in op vitale gemeenschappen waarin mensen gezond kunnen leven, voor elkaar zorgen en waarin ondermijning geen kans krijgt. Met de Regio Deal wordt talent gebonden aan de regio door de ontwikkeling van een goede kennisinfrastructuur met regionale diploma- en baangarantie. Naast opleidingen worden ook testfaciliteiten voor innovatieve teeltprocessen gefaciliteerd. Daarnaast wordt ingezet op gezondheid en op lokale initiatieven die faciliteiten en zorg toegankelijk houden. De aanpak op het tegengaan van ondermijnende criminaliteit kent naast een repressieve ook een preventieve benadering over de (lands)grens heen.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Noord-Limburg II is € 10 miljoen.

Saba

Voor de inwoners op Saba zijn de ontwikkel- en scholingsmogelijkheden op het eiland zeer beperkt. Met de Regio Deal wil Saba zich richten op duurzame economische groei, door het vergroten van het onderwijs- en ontwikkelmogelijkheden voor bewoners van Saba, met een focus op de kwetsbare wijk St. Johns. De inzet is om een laagdrempelige en multifunctionele wijklocatie, het Saba Enrichment Center, te realiseren. Deze wordt gerealiseerd in de wijk St. Johns die daarmee ook een impuls krijgt na jaren lange onderontwikkeling als gevolg van overlast van de vuilverbranding. Behalve scholings- en ontwikkeltrajecten, worden vanuit dit centrum initiatieven opgezet om een gezonde levensstijl te bevorderen, onder andere door sport. Ook realiseert het centrum werkplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, zodat meer mensen uit deze doelgroep deelnemen aan het arbeidsproces of zicht krijgen daarop. Daarnaast wordt vanuit het centrum de sociale cohesie versterkt door bijvoorbeeld culturele evenementen te organiseren.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Saba is € 5 miljoen.